

**ULUSLARARASI TİCARİ İŞLEMLERDE YABANCI KAMU
GÖREVLİLERİNE VERİLEN RÜŞVETİN ÖNLENMESİ
SÖZLEŞMESİNİN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN**

Kanun No. 4518

Kabul Tarihi : 1.2.2000

MADDE 1. – 17 Aralık 1997 tarihinde Paris’de imzalanan “Uluslararası Ticarî İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüşvetin Önlenmesi Sözleşmesi”nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**ULUSLARARASI TİCARİ İŞLEMLERDE
YABANCI KAMU GÖREVLİLERİNE
VERİLEN RÜŞVETİN ÖNLENMESİ
SÖZLEŞMESİ**

GİRİŞ

Âkit Taraflar,

Rüşvetin, ticaret ve yatırım alanları dahil olmak üzere, uluslararası ticarî işlemlerde ciddî ahlakî ve siyasî kaygılara sebep olan, kamu idaresini ve ekonomik gelişmeyi etkileyen ve uluslararası rekabet şartlarını bozan yaygın bir olgu olduğunu dikkate alarak,

Uluslararası ticarî işlemlerde rüşvetle mücadelenin sorumluluğunun bütün ülkelerden beklendiğini dikkate alarak,

Uluslararası ticarî işlemlerde, yabancı kamu görevlilerine verilen rüşvetin caydırıcı, rüşveti önlemek ve mücadele etmek için etkin önlemler alınmasını ve özellikle bu nev’i rüşvetin, ortak unsurlar ve yetki ilkeleri ile her ülkede uygulanabilen diğer temel hukuk ilkelerine uygun şekilde süratle cezalandırılabilirliğini talep eden İktisadî İşbirliği ve Gelişme Teşkilâtının (OECD) 23 Mayıs 1997 tarih ve C (97) 123 Nihâi Sayılı Kararını da gözönünde bulundurarak,

Bilhassa, Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası, Uluslararası Para Fonu, Dünya Ticaret Örgütü, Amerika Devletleri Örgütü, Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği tarafından yürütülenler olmak üzere, kamu görevlilerine rüşvet verilmesi ile mücadeledeki ittifak ve işbirliğini geliştiren son zamanlardaki diğer girişimleri memnuniyetle karşılayarak,

Kuruluşların, işveren ve sendikal örgütlerin ve diğer hükümetler dışı örgütlerin rüşvete karşı mücadeledeki gayretlerini kutlayarak,

Hükümetlerin, birey ve kuruluşların uluslararası ticarî işlemlerdeki bahşiş talepleri ile mücadeledeki rolüne minnettar olarak,

Bu alandaki her türlü aşamanın, sadece ülkelerin tek başlarına çabalarını değil, aynı zamanda çok taraflı düzeyde bir işbirliği, denetim ve takibini de gerektirdiğinin bilincinde olarak,

Âkit Tarafların almaları gereken önlemler arasındaki denkliğin sağlanmasının, sözleşmeyi, bu denkliği etkileyecek aykırılık şerhi öne sürmeksizin onaylamaları gerektiği hususunun, bu sözleşmenin başlıca konu ve amacını teşkil ettiğinin bilincinde olarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır.

Madde 1- Yabancı kamu görevlilerine rüşvet verme suçu

1. Her Âkit Taraf, uluslararası ticaretin yürütülmesinde bir işin veya haksız bir yararın elde edilmesi ve muhafazası gayesiyle resmî görevlerin ifası zımında hareket etme veya hareket etmekten kaçınması için, yabancı bir kamu görevlisine kasıtlı olarak doğrudan veya aracilar vasıtasıyla hak edilmemiş para veya diğer yararlar öneren, vaat eden veya veren kişi için, o kamu görevlisi veya üçüncü kişi için hukukları kapsamında suç ihdas edilmesini teminen gerekli tedbirler alacaktır.

2. Her Âkit Taraf, teşvik, yardım veya yetkilendirme sureti de dahil olmak üzere, yabancı bir kamu görevlisine rüşvet verilmesine ortak olma fiilinin suç teşkil etmesi için gereken önlemleri alır. Yabancı bir kamu görevlisine rüşvet verme amaçlı teşebbüs veya suç ortaklığı, teşebbüs veya suç ortaklığının o Âkit Tarafın ulusal kamu görevlisine rüşvet verilmesinin de suç teşkil ettiği ölçüde, suç olarak addedilecektir.

3. Yukarıdaki 1 inci ve 2 nci paragraflarda belirtilen suçlar, bundan sonra “yabancı bir kamu görevlisine rüşvet verme” olarak anılacaktır.

4. Bu Sözleşmenin amaçlarına uygun olarak,

a. “Yabancı kamu görevlisi” yabancı bir ülkede, seçilmiş ya da atanmış olsun, yasama, idarî veya adli bir görevi uhdesinde bulunduran, bir kamu kurum ya da kuruluşu da dahil olmak üzere, yabancı bir ülke için kamu görevi ifa eden her şahıs ve uluslararası bir kamu kuruluşunun memur veya görevlisini belirtir;

b. “Yabancı ülke” tabiri ulusal düzeyden mahallî düzeye kadar Hükümetin bütün seviyeleri ve alt bölümlerini kapsar;

c. “Resmî görevlerinin ifası zımında harekete geçmek veya görevini ihmal” tabiri, kamu görevlisinin resmî konumunun icap ettirdiği görevini, kendisine verilen yetkiler dahilinde olsun veya olmasın kullanışını belirtir.

Madde 2- Tüzel kişilerin sorumluluğu

Her , Âkit Taraf, kendi hukuk ilkelerine uygun olarak, yabancı bir kamu görevlisine rüşvet verilmesi halinde tüzel kişilerin sorumluluğunu sağlamak için gereken önlemleri alır.

Madde 3- Yaptırımlar

1. Yabancı bir kamu görevlisine rüşvet verilmesi, etkili, orantılı ve caydırıcı cezaî yaptırımlarla cezalandırılabilir kılınacaktır. Cezaî yaptırımların baremi, Âkit Tarafın kendi kamu görevlisine rüşvet verilmesi halinde uygulanabilir yaptırımlarla kabil-i kıyas olacak ve gerçek kişilerle ilgili olarak, etkili karşılıklı adli yardımı ve iadeyi mümkün kılacak yeterli hürriyeti kısıtlayıcı cezaları içerecektir.

2. Eğer, bir Âkit Tarafın hukuk sisteminde cezaî sorumluluk tüzel kişilere uygulanabilir değilse, o Âkit Taraf, yabancı kamu görevlilerine rüşvet verilmesi halinde, tüzel kişilerin para cezaları da dahil olmak üzere, etkili, orantılı ve caydırıcı diğer yaptırımlara maruz kalmalarını sağlayacaktır.

3. Her Âkit Taraf, yabancı kamu görevlisine verilen rüşvetin ve bundan kaynaklanan kazancın veya bu kazançla eş değerdeki mal varlığının, el koyma ve müsadereye tabi tutulmasını veya aynı etkileri parasal yaptırımların uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alacaktır.

4. Her Âkit Taraf, yabancı bir kamu görevlisine rüşvet vermekten dolayı yaptırıma tabi her şahıs için ilave medenî ve idarî yaptırımların uygulanmasını gözönünde bulundurur.

Madde 4- Yetki

1. Yabancı bir kamu görevlisine rüşvet verilmesi suçunun tamamının ya da bir bölümünün kendi ülkesinde işlenmesi karşısında her Âkit Taraf yargı yetkisini ihdas etmek için gereken tedbirleri alacaktır.

2. Yurtdışında işledikleri suçlar nedeniyle vatandaşlarını kovuşturma yetkisine sahip bulunan her Âkit Taraf, aynı ilkelere göre, yabancı bir kamu görevlisine rüşvet verilmesi ile ilgili aynı yetkiyi ihdas etmek için gereken tedbirleri alacaktır.

3. Bu Sözleşmede tanımlanan bu suça ilişkin birden fazla Âkit Tarafın yargı yetkisinin mevcudiyeti halinde, aralarından birinin talebi üzerine, ilgili Taraflar, kovuşturma için en uygun yargı yetkisinin belirlenmesine yönelik istişarede bulunacaklardır.

4. Her Âkit Taraf yabancı kamu görevlilerine rüşvet verilmesi ile mücadelede, yargı yetkisinin mevcut dayanaklarının etkili olup olmadığını gözden geçirecek, etkili değilse telafi edici girişimlerde bulunacaktır.

Madde 5 - Uygulamaya koyma

Yabancı bir kamu görevlisine rüşvet verilmesi durumunda, soruşturma ve kovuşturmalar her Âkit Tarafın uygulanabilen kaide ve ilkelerine göre yapılır. Kovuşturmalar ulusal ekonomik çıkar mülahazaları, diğer bir Devlet ile ilişkilere olası etkileri ya da bahsekonu gerçek ya da tüzel kişilerin kimliğinden etkilenmeyeceklerdir.

Madde 6 - Zamanaşımı

Yabancı bir kamu görevlisine rüşvet verilmesi suçuna uygulanabilecek zamanaşımı, bu suçun soruşturulması ve kovuşturulması için yeterli bir süreye cevaz verecektir.

Madde 7 - Para aklanması

Kendi kamu görevlisine rüşvet verilmesini, kara para aklama mevzuatının uygulanması amacıyla mesnet suç haline getiren Âkit Taraf, rüşvet vermenin gerçekleştiği yere bakmaksızın, bunu yabancı kamu görevlisine rüşvet verilmesi durumu için de aynı şartlarla uygulayacaktır.

Madde 8 - Muhasebe kuralları

1. Yabancı kamu görevlilerine rüşvet verilmesi ile etkili mücadele için her Âkit Taraf, kendi kanun ve yönetmeliklerine tabi şirketlerce, yabancı kamu görevlilerine rüşvet vermek veya bu rüşveti gizlemek amacıyla, sahte belge kullanılmasını, kayıt dışı hesap oluşturulmasını, kayıt dışı veya yeterince belirtilmeyen işlemler yapılmasını, mevcut olmayan giderler kaydedilmesini, ne olduğu doğru olarak belirtilmeyen borç girişinin yapılmasını önlemek için, defterlerin ve kayıtların, malî bilanço açıklamalarının, muhasebe ve denetleme standartlarının sürdürülmesine ilişkin kendi kanunları ve yönetmelikleri çerçevesinde gerekli tedbirleri alacaktır.

2. Her Âkit Taraf, bu şirketlerin defterlerinde, belgelerinde, hesaplarında ve malî bilançolarında bu nev'iden eksiklik veya hilelerin bulunması halinde, etkili, orantılı ve caydırıcı medenî, idarî ve cezaî yaptırımlar öngörür.

Madde 9 - Adlî yardımlaşma

1. Her Âkit Taraf, yürürlükteki yasalarının ve uluslararası belgelerin elverdiği ölçüde, diğer Tarafa, bu Tarafın tüzel kişilere karşı açtığı cezaî olmayan davalar da dahil olmak üzere, bu Sözleşmeye konu suçlara ilişkin soruşturma ve ceza davaları ile ilgili hızlı ve etkili bir adlî yardım sağlayacaktır. Talep edilen Taraf talep eden Tarafı adlî yardıma dayanak olacak, takdimi gerekli her veri ve ek belgeden ve talep üzerine bu adlî yardım talebinin akibetine ilişkin olarak gecikmeksizin haberdar eder.

2. Âkit Taraflardan birinin adlî yardıma konu suçu her iki ülkede de cezalandırılabilir bir suç olarak görmesi durumunda, eğer suç bu Sözleşmeye konu ise, her iki ülkede cezalandırılabilme şartı var olmayı sürdürecektir.

3. Bu sözleşme çerçevesindeki adlî yardım talebi Taraflarca banka sırrı öne sürülerek reddedilemez.

Madde 10 - İade

1. Yabancı bir kamu görevlisine rüşvet verilmesi, Âkit Tarafların hukuku ve aralarındaki iade sözleşmeleri gereğince iadeyi konu bir suç olarak addedilir.

2. İadeyi bir iade sözleşmesinin mevcudiyeti koşuluyla yapan Taraflardan biri, kendisi ile iade sözleşmesi bulunmayan bir diğer Taraftan bu nev'i bir talep alırsa, yabancı bir kamu görevlisine rüşvet verilmesi suçu ile ilgili olarak, bu Sözleşmeyi, iade için hukukî temel olarak addedebilir.

3. Her Âkit Taraf, yabancı bir kamu görevlisine rüşvet verilmesi suçundan dolayı vatandaşları hakkında kovuşturma yapmak veya onları iade etmek için gerekli önlemleri alır. Yabancı bir kamu görevlisine rüşvet verilmesi suçundan ötürü, o şahsın iade talebini, tek neden olarak, şahsın vatandaşı olması sebebiyle reddeden Taraf, meseleyi kovuşturmanın yapılabilmesi amacıyla yetkili makamlarına tevdi etmelidir.

4. Yabancı bir kamu görevlisine rüşvet verme suçundan iade, ulusal hukuka ve her Âkit Taraf için uygulanabilir sözleşme ve uzlaşma ile belirlenen şartlara tabidir. Taraflardan biri iadeyi her iki ülkede de cezalandırılabilir bir suç olma şartına bağlarsa ve suç bu Sözleşmenin 1. maddesinde yazılı suçlardan ise, bu şart yerine gelmiş sayılır.

Madde 11 – Sorumlu makamlar

4. maddenin 3. paragrafındaki istişarenin, 9. maddede öngörülen adlî yardımlaşmanın ve 10. maddede öngörülen iadenin amaçlarına uygun olarak, her Âkit Taraf, OECD Genel Sekreterine, aralarında mevcut diğer düzenlemelerden ayrı olarak, o Taraf için bu konulara ilişkin taleplerinin gönderim ve kabulünden sorumlu bir makamı veya makamları bildirir.

Madde 12 - Denetim ve takip

Bu Sözleşmenin tam olarak uygulanmasının denetimi ve geliştirilmesi amacıyla Taraflar düzenli bir takip programı ortaya koymak üzere işbirliği yaparlar. Tarafların aldıkları aksine bir karar haricinde, bu çalışma karşılıklı rıza ile , OECD'nin Uluslararası Ticarî İşlemlerde Rüşvet Çalışma Grubunun bünyesinde, bu gruba tevdi edilen vazife doğrultusunda ifa olunur ya da anılan kurumun görevlerini üstlenebilecek bir başka kurum tarafından yerine getirilir. Taraflar, bu kurumun uygulanan kuralları doğrultusunda programın masraflarını üstlenir.

Madde 13 - İmza ve katılım

1. Bu Sözleşme, OECD üyesi ülkeler ve Uluslararası Ticarî İşlemlerde Rüşvet Çalışma Grubunun faaliyetlerine tam katılımcı olarak davet edilen üye olmayan ülkelerin imzalarına yürürlüğe giriş tarihine kadar açıktır.

2. Yürürlüğe girmesinden sonra, bu Sözleşme, İmzacı olmayan OECD üyelerine ve Uluslararası Ticarî İşlemlerde Rüşvet Çalışma Grubuna veya onun yerini alan oluşuma tam katılımcı olanlara, katılım için açık olacaktır. İmzacı olmayanlar için Sözleşme, katılım belgesinin tevdiini takip eden altmışıncı gün yürürlüğe girecektir.

Madde 14 - Onay ve onay belgelerinin tevdi

1. Bu Sözleşme, İmzacıların her birinin hukukuna uygun olarak, kabul, uygun bulma veya onaylamasına tabidir.

2. Kabul, tanıma, onay ve katılım belgeleri bu Sözleşmenin Depoziteri olan OECD Genel Sekreterine tevdi olunur.

Madde 15 - Yürürlüğe girme

1. Bu Sözleşme ek belgede öngörülen en büyük ihracat payına sahip on ülke arasından, bu on ülkenin birleşik toplam ihracatının en az yüzde altmışını temsil eden beşinin, kabul, uygun bulma veya onay belgelerini tevdi tarihini takip eden altmışıncı gün yürürlüğe girecektir. Bu şekilde yürürlüğe giriş sonrası, Sözleşme, ilgili belgesini tevdi eden her İmzacı için tevdi takip eden altmışıncı gün yürürlüğe girecektir.

2. Sözleşme, 1 no. lu paragrafa uygun olarak 31 Aralık 1998'e kadar yürürlüğe girmemiş olursa, kabul veya onay belgesini tevdi eden her imzacı ülke yazılı olarak Sözleşmenin yürürlüğe girmesini kabule hazır olduğunu mevcut 2 no. lu paragrafa uygun olarak Depozitere bildirebilirler. Sözleşme, böyle bir bildirim en az iki İmzacı tarafından yapılmasını takip eden altmışıncı gün yürürlüğe girecektir.

Madde 16 - Değişiklik

Her Âkit Taraf bu Sözleşmenin değiştirilmesini teklif edebilir. Teklif edilen değişiklik, Tarafları bir toplantıya davet için en az altmış gün önceden diğer Taraflara bunu ileten Depozitere sunulacaktır. Tarafların konsensusu ile veya Tarafların konsensus ile belirleyecekleri bir yöntem ile kabul edilen değişiklik, tüm Tarafların onay, kabul veya uygun bulma belgelerini tevdiinden sonraki altmışıncı gün veya değişikliğin Taraflarca kabulü sırasında tespit edecekleri diğer başka şartlara göre yürürlüğe girecektir.

Madde 17 - Çekilme

Bir Âkit Taraf, Depozitere yazılı bildirimde bulunmak suretiyle bu Sözleşmeden çekilebilir. Bu çekilme, bildirim alınmasından bir sene sonra hüküm doğuracaktır. Çekilmenin hüküm doğurma tarihinden önce sunulan ve sonuçlanmayan adli yardım ve iade talepleri için Taraflar ve çekilen Taraf arasındaki işbirliği çekilmeden sonra devam edecektir.

Onyedinci Aralık bindokuzyüzdoksanyedi tarihinde Paris'te, Fransızca ve İngilizce olarak hazırlanmıştır, her iki metin eşit şekilde geçerlidir.

Almanya Federal Cumhuriyeti adına
Arjantin Cumhuriyeti adına

İmza

Avustralya adına

İmza

Belçika Krallığı adına

İmza

Bulgaristan Cumhuriyeti adına

İmza

Şili adına

İmza

Danimarka Krallığı adına

İmza

Amerika Birleşik Devletleri adına

İmza

Fransa Cumhuriyeti adına

İmza

Macaristan Cumhuriyeti adına

İmza

İzlanda Cumhuriyeti adına

İmza

Japonya adına

İmza

Birleşik Meksika Devletleri adına

İmza

Yeni Zelandada adına

İmza

Polonya Cumhuriyeti adına

İmza

Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda

Birleşik Krallığı adına

İmza

İsveç Krallığı adına

İmza

Çek Cumhuriyeti adına

İmza

İmza

Avusturya Cumhuriyeti adına

İmza

Brezilya Federatif Cumhuriyeti adına

İmza

Kanada adına

İmza

Kore Cumhuriyeti adına

İmza

İspanya Krallığı adına

İmza

Finlandiya Cumhuriyeti adına

İmza

Helen Cumhuriyeti adına

İmza

İrlanda adına

İmza

İtalya Cumhuriyeti adına

İmza

Lüksemburg adına

İmza

Norveç Krallığı adına

İmza

Hollanda Krallığı adına

İmza

Portekiz Cumhuriyeti adına

İmza

Slovak Cumhuriyeti adına

İmza

İsviçre Konfederasyonu adına

İmza

Türkiye adına

İmza

OECD Genel Sekreterliğine tevdi edilen aslına uygun örneğidir.

Paris, 22 Aralık 1997

Hukuk Müdürlüğü Başkanı

İmza

EK

DAFFE/IME/BR(97)18/FINAL

OECD İHRACAT İSTATİSTİKLERİ

OECD İHRACATLARI

	1990-1996	1990-1996	1990-1996
	Milyon ABD	%	%
	<u>Doları</u>	<u>OECD</u>	<u>en büyük 10'un</u>
		<u>toplamının</u>	
ABD	287 118	15,9 %	19,7 %
Almanya	254 746	14,1 %	17,5 %
Japonya	212 665	11,8 %	14,6 %
Fransa	138 471	7,7 %	9,5 %
Birleşik Krallık	121 258	6,7 %	8,3 %
İtalya	112 449	6,2 %	7,7 %
Kanada	91 215	5,1 %	6,3 %
Kore (1)	81 364	4,5 %	5,6 %
Hollanda	81 264	4,5 %	5,6 %
Belçika-Lüksemburg	<u>78 598</u>	<u>4,4 %</u>	<u>5,4 %</u>
En büyük ihracat payına sahip ilk 10 toplamı	1 459 148	81,0 %	100 %
	1990-1996	1990-1996	
	Milyon ABD	%	
	<u>Doları</u>	<u>OECD</u>	<u>toplamının</u>
		<u>toplamının</u>	
İspanya	42 469	2,4 %	
İsviçre	40 395	2,2 %	
İsveç	36 710	2,0 %	
Meksika (1)	34 233	1,9 %	
Avustralya	27 194	1,5 %	

Danimarka*	24 145	1,3 %
Avusturya*	22 432	1,2 %
Norveç	21 666	1,2 %
İrlanda	19 217	1,1 %
Finlandiya	17 296	1,0 %
Polonya (1)**	12 652	0,7 %
Portekiz	10 801	0,6 %
Türkiye*	8 027	0,4 %
Macaristan**	6 795	0,4 %
Yeni Zellanda	6 663	0,4 %
Çek Cumhuriyeti***	6 263	0,3 %
Yunanistan*	4 606	0,3 %
İzlanda	<u>949</u>	<u>0,1 %</u>
OECD Toplamı	1 801 661	100 %

*Notlar : *1990-1995, **1991-1996, ***1993-1996*

Kaynak : OECD, (1) IMF

Belçika-Lüksemburg hakkında; Belçika ile Lüksemburg'un ticaret istatistikleri birleşiktir. Sözleşmenin 15 inci maddesinin 1 inci paragrafı açısından, Belçika veya Lüksemburg'tan birinin ve her ikisinin kabul, uygun bulma veya onay belgelerini tevdi etmeleri halinde, en büyük ihracat payına sahip on ülkeden birinin onay belgesinin tevdi etmiş olduğu kabul edilir ve Sözleşmenin yürürlüğe girmesi için gereken, sözkonusu on ülkenin toplam birleşik ihracatının yüzde altmışının sağlanması şartı açısından iki ülkenin toplam birleşik ihracatları gözönünde tutulur.